

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
Тел/факс: (+38 044) 4862878, 4862841, 4862812, 4863070, 4862883
E-mail: info@auc.org.ua www.auc.org.ua

*№ 5-941
від 20.11.2020 року*

Міністерство культури та
інформаційної політики України

*Про законопроект щодо охорони
культурної спадщини*

Асоціація розглянула проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження традиційного характеру середовища та протидії хаотичній забудові» (далі - Законопроект), надісланий листом міністерства № 13420/6.11 від 02.11.2020, та надає такий висновок.

Щодо вживання терміну «об'єднана територіальна громада».

Законопроектом пропонується доповнити перелік спеціально уповноважених органів охорони культурної спадщини виконавчими органами ради об'єднаної територіальної громади. Звертаємо увагу, що в Україні всі об'єднані територіальні громади, які були утворені у 2015-2019 роках відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», увійшли до складу нових територіальних громад, території яких затвердив Кабінет Міністрів України шляхом прийняття відповідних розпоряджень 12 червня 2020 року. Таким чином вживання цього терміну є неактуальним. В той же час діюча норма статті 3 Закону України «Про охорону культурної спадщини» про належність до спеціально уповноважених органів охорони культурної спадщини виконавчих органів сільської, селищної, міської ради є такою, що відповідає реальності. Пропонуємо цю норму залишити без змін.

Щодо делегування повноважень

Також частиною 4 статті 3 Закону України «Про охорону культурної спадщини» в редакції Законопроекту пропонується встановити, що лише міські ради та ради об'єднаних територіальних громад можуть утворювати спеціальний виконавчий орган з питань охорони культурної спадщини. З огляду, що ради об'єднаних територіальних громад припиняють свою діяльність після

оголошення результатів перших місцевих виборів, які відбулися 25 жовтня 2020 року, такі повноваження залишаться лише у міських рад. Вважаємо, що можливість утворювати такі спеціальні виконавчі органи має бути у всіх сільських, селищних, міських радах.

Із законопроекту вбачається, що органи місцевого самоврядування набуватимуть повноважень у сфері охорони культурної спадщини за певних умов: у разі прийняття рішення місцевою радою про утворення спеціального виконавчого органу, погодження утворення спеціального виконавчого органу із центральним органом виконавчої влади, погодження призначення керівника спеціального виконавчого органу з центральним органом виконавчої влади. У разі не утворення місцевою радою такого органу повноваження та території територіальних громад виконуватимуться відповідними структурними підрозділами обласної державної адміністрації. В той же час підпункт 5 пункту "б" частини першої статті 31 і підпункт 10 пункту "б" частини першої статті 32 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" визначають делеговані повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, які є обов'язковими до виконання для всіх органів місцевого самоврядування. Пропонуємо доопрацювати цей Законопроект в частині уточнення моделі делегування повноважень органам місцевого самоврядування:

- частини 3, 5 статті 3 Закону України «Про охорону культурної спадщини» залишити в діючій редакції, а частину 4 статті 3 Закону України «Про охорону культурної спадщини» в редакції Законопроекту вилучити. Тобто залишити діючу модель «делегування повноважень всім за законом» ;

або

- вилучити із Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» делеговані повноваження у сфері охорони культурної спадщини. Тобто прийняти модель «делегування повноважень за договором».

Разом з тим звертаємо увагу, що органи місцевого самоврядування можуть бути підконтрольні відповідним органам виконавчої влади в частині питань охорони культурної спадщини, віднесених до делегованих повноважень, передбачених законом. Встановлення підконтрольності виконавчих органів місцевого самоврядування з інших питань є неприйнятним та порушує частину 4 статті 143 Конституції України.

Щодо встановлення обмежень у використанні земель на території пам'яток культурної спадщини

Законопроектом пропонується запровадити новий вид документації: науково-практична документація із визначення меж і режимів використання території пам'ятки (стаття 14-5 Закону України «Про охорону культурної спадщини» в редакції Законопроекту). При цьому зазначається, що будь-яка

діяльність у межах території пам'ятки культурної спадщини повинна здійснюватися з дотриманням режиму їх використання, у тому числі обмежень у використанні земель, зокрема у сфері забудови. Зазначаємо, що державна реєстрація обмежень у використанні земель здійснюється у Державному земельному кадастрі (ч. 8 статті 9 Закону України «Про Державний земельний кадастр»). Відомості до Державного земельного кадастру про обмеження вносяться зокрема на підставі проектів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій історико-культурного призначення обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів (ч. 5 статті 21 Закону України «Про Державний земельний кадастр»). В той же час Законопроект не містить змін до Закону України «Про Державний земельний кадастр», які передбачали б внесення відомостей на підставі науково-практичної документації із визначення меж і режимів використання території пам'ятки. Таким чином Законопроектом пропонується складна, дороговартісна та довготривала процедура виготовлення різних видів документації для встановлення обмежень у використанні земель на території пам'яток культурної спадщини.

В той же час Законопроект передбачає, що невід'ємною частиною містобудівної документації є режими використання територій пам'яток культурної спадщини. Однак основний вид містобудівної документації генеральний план розробляється на період часу, який сягає 20-25 років. Зміни до генерального плану населеного пункту можуть вноситися не частіше, ніж один раз на п'ять років. Таким чином у разі прийняття генерального плану за відсутності встановлених режимів використання пам'яток культурної спадщини створюються ризики порушення пам'яток культурної спадщини.

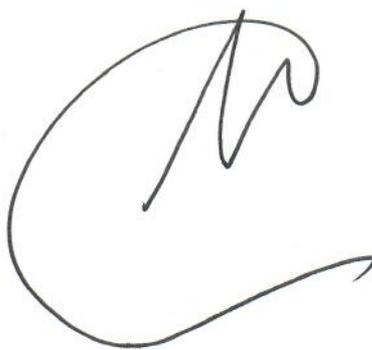
Крім цього вважаємо, що встановлення меж територій пам'ятки без розробки документації і внесення даних до Державного земельного кадастру за декларативним принципом (ч.3 статті 14-5 Закону України «Про охорону культурної спадщини» в редакції Законопроекту) не матиме практичної реалізації, механізмів контролю за дотриманням вимог обмежень.

З огляду на вищенаведене пропонуємо доопрацювати Законопроект.

Крім цього звертаємо увагу на законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації дорожнього будівництва та удосконалення законодавства у сфері містобудівної діяльності», який перебуває на розгляді у Комітеті Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (№ 2680 від 27.12.2019). У цьому проекті пропонується виключити зі ст. 14 Закону України «Про архітектурну діяльність» ч. 6, відповідно до якої «головний архітектор міста, району погоджує містобудівне та архітектурне проектне рішення об'єктів, розташованих в історичній частині міста, історичних ареалах, на магістралях та площах загальноміського значення». Асоціація вже надіслала

свій висновок до профільного парламентського комітету щодо не згоди з такими пропозиціями. На нашу думку, скасування вимоги щодо необхідності погодження головним архітектором проектного рішення об'єктів будівництва, розташованих в історичній частині міста, історичних ареалах, а також на магістралях та площах загальноміського значення може мати негативні наслідки для збереження культурної спадщини та призвести до втрат її надбань для теперішніх і майбутніх поколінь, а також створить загрозу ще більшого захаращення важливих магістралей та площ у містах. Просимо підтримати позицію Асоціації у Комітеті Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування.

Виконавчий директор Асоціації

О.Слобожан